

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevei, 1925. október 4.

Broj 39. Szám.

Dr'závo krivímo

nájvecskrát, csi sze nam dácsa krivicsno odméri, krivímo jo csi oblásztí neprevídno posztópajo, ali nam zavérajó szlobodno gíbanye, k csloveki primerno živlénje. Vendar je pa tó nê vszíg-dár tak. Isztina ka vsze tisztó, ka sze od sztráni oblásztva, tó je od nyé szlúzbeníkov godí, sze more dr'záva kríví, ár szo szlúzbeníki nyé zavüpníki, nyé orgáni za stere je odgovorna dr'záva, ár szo tē orgáni tüdi i nyé odgovorni. Csi sze v tom razmēnyi za vsze krivicsnosztí rēszan dr'záva kríví, je kelko—telko nemesztno, ár bi dr'záve vísja oblászt mogla szkrbeti za rēdne orgáne, ki bi predvszem posztópali z národóm, kak z nyé vzdríziteli, dosztójno, kí bi bílő tak na zvüna, kaktüdi na znótraj za dr'závo príjétno.

Nega pa szilja brez sznéti, rávnotak sze nájdejo med dr'závnimi funkcionárami dobri i bo'zni, zavolo steroga rávno záto nesz-mémó obszóditi vsze oblásztne orgáne, dr'závne uradnike, tüdi nesz-mémó zavolo nisterni neprevídni funkcionarov obszóditi dr'závo, dolinosztí nyő zavolo tē.

Dosztakrát pa edno posztópanye oblásztíni orgánov je za te edne vugodno, za drüge pa nēvugodno, vszákomi zadovols-csino csiníti z-ednim djányom je nemogócse. Rávnotak nē, kak vrēmēna szpreminjávanye, ednomi trbē de'zd'z, drügomi pa nē. Níti vrēmēn nemre vszēmi lüdsztví nagodíti. Gda sze pa godí obcs-na krivica, ki zadene vszákoga csloveka, poglednimo malo okóli szébe preiscsimo krivico. odkec szhája, i obszódimo szamo tiszte, ki szo krivicsnomi posztópányi zrok, dr'záve funkcionáre i nē célo dr'závo.

Nesz-mímó krívíti dr'závo záto, ka sze je letosz pá porcija prinasz v Prekmurji natelko povisala, stera je z denésnyimi prílikami i razmerami níkak nē paralelno. Vesz pridélek, ka ga má kmetski národ, je falēsi; dinára vrēdnoszt je sla gori, pétdesztét procentov je vecs vrēden kak je búo lajnszko leto toga cajta; tr'zec nēma vecs tisztoza dobícska kak ga je meo te, gda je escse kmet vecs pēnez dóbo za szvoj pridélek, ár pri velki carinaj je veszéli léko csi more z málim

dobicskom narédíti kúpcsiyo: i dönok je navrízēna dácsa, pridobnina i dohodnina za letosz stiridesztét do pétdesztét procentov povéksana próti lajnszkomí, stero bōde mogao plácsati dácsobvėzanec, csi nē nacsí pa próti sakuciji. I je tó dr'záva kríva? Ne. Krívi szo tisztí, kí neprevídíjo penezno krízo, nevze-mejo napamet vrēdnoszt dinára próti lajnszkomí leti i nescsejo vpostüvati tisztó szvéto isztino, ka je kmet dnesz 'ze pun vérsztveni mizerij, stero je nē szamo nyemi na teskőcso, nego i zavolo toga je zasztój na tr'ztvenom póli, ki szo tak vszi povprék ne-

mogócsi nosztíti tiszta bremena, ki sze nyim nalágajo v obliki neszmerne dácsē.

I glejte, nē je kríva dr'záva nego tisztí, ki vsze tó neprevídíjo. Dr'závna mócs je nyí zavü-pala naj pravílnó predpisújejo dácsē, i csi szo lajnszko leto dönok 160%-ov vecs szpőbrali, kak bi tó trbelo, je letosz nē csüdo, csi 160 milíjonov zaosztánka tērajó od Slovenije! Tó mámo zahválíti nasoj Slovenije finans-noj upravi, nesz-mémó pa sínfati záto dr'závo. Kak dugo mo mogli tó doprinásati, mo znali, gda nam finansna uprava na vérsztveno pokopáliscse pride.

A rossz időjárás megbénítja a marokkói offenzívát.

Az Aidir állítólagos bevételéről szóló spanyol híreket hivatalosan még nem erősítették meg. A francia front-ról érkező jelentések szerint a heves viharok a telelő- és távíróvezetéseket megrongálták és a fronttal az összeköttetés megszakadt. Az utak rendkívül rossz állapotban vannak, a folyók kiáradtak, ami a francia hadműveleteket erősen hátráltatja.

A párisi lapok közlése szerint Liautay marsall azt kérte a kormánytól, hogy mentse fel a marokkói csapatok főparancsnokságától és helyére mást nevezzenek ki.

Madridi jelentés szerint Primo de Rivera tábornok a XIII Alfonz hadihajó fedélzetén megint Alhucemasba utazott. Hatalmas orkán dőhög és esik az eső, úgy, hogy a spanyol hadirepülők tevékenysége lehetetlenné vált. A Luccos folyó mentén a rifkabilok folyton támadnak. Primo de Rivera azt mondta Alhucemasban, hogy 29-ére Algirban akar lenni nevenapjának ünnepére.

Megalakult az új albán kormány.

Achmed Zogu bég hétfőn megalakította új kormányát. Az új kormány elnöke Achmed Zogu bég, külügyminisztere Tutulain, aki eddig az igazságügyi tárcát töltötte be, belügy- és építésügyi miniszter Mufa Juka volt skadari főispán, pénzügyminiszter Sulejman Starov. A többi tárcát csak a legközelebbi napokban fogják betölteni.

A Moszul-kérdés a hágai nemzetközi ítélőszék előtt.

A hágai nemzetközi ítélőszék október 22-ikén ül össze, hogy a Moszul-kérdésben Anglia és Törökország közt felmerült viszály ügyéről tárgyaljon.

Bayruti jelentések szerint a suez-dai francia sebesülteket sikerült az erődítményből elszállítani. A francia felszabadító hadsereg súlyos vízhíánnyal küzd. A csapatok Messifrev környékén beázták magukat és ott várják be az élelmiszerszállító trén megérkezését. A párisi lapok véleménye szerint ezekből a jelentésekből megállapítható, hogy a franciák Sueidát rövidesen ismét fel fogják adni.

Az Echo de Paris éles támadást intéz Sarail tábornok ellen is őt okolja a druz lázadás elfajulásáért. A lap szerint a druzok egyik vezetője, Fuhhat bej a zavargások kezdetén kihallgatást kért Saraitól, hogy a druzok felkelésének előkészületeiről értesítse, a tábornok azonban nem fogadta. Akkor Sarailnak még elég ereje lett volna ahhoz, hogy a veszedelmet leküzdje, a tábornok azonban beérte azzal, hogy gyengébb büntető-expedíciót küldött ki az elégedetienkedő vidékekre, amit azonban a druzok könnyen levertek és sikerültől vérszemét kapva, a felkelés még jobban elterjedt.

Megtalálták az elsüllyedt S. 51. tengeralattjárót.

Young-London kikötőjéből több cirkáló indult ki a szerencsétlenség színhelyére, ahol szombaton az S. 51. tengeralattjáró elsüllyedt. A cirkálónak sikerül a tengeralattjárót megtalálni és a mentési munkálatokat már megkezdték. A búvárok a vontatóköteleket már elhelyezték az elsüllyedt hajón, amelyet kedden kiemelnek a tenger fenékről. A búvárok kopogtatására a tengeralattjáró legénysége semmi választ nem adott és nincs semmi remény arra, hogy a szerencsétlenül járt matrózokat életben találják.

Je vsze mogócse!?

Tó leto okóli szprotolétja sze je nasztávilá, v miszli da bode brez-politicsno, filialka „Konyerejszkoga drüstva“ za okraj M. Sobota. Tüdi je zacsnola lepő funkcionérati, za haszek konyerésztva, tó je za obcsno vérsztveni sztéilis nasega Prekmurja. Zdá pa je naednők níksi zasztój poznati prinýē. Zakaj? V konyerészko drüstvo je politika vdárila i zdá gda sze zvün nyé politicsna zahrbtoszt v naszprédje tiszka, je vsze kotrige i voditelsztvo toga drüstva hladnoszt obísła, volő za nadalnye vrēlo delo nemajo. Jeli tó mogócse, da bi edem tak humanitarni cíl nasega vérsztvenoga gíbanya z gnűsznov politikov dolizapráviali? Ali je tó tüdi hasznovitno delo — za národ? I doticsniki kak miszlijo zadoscsēnye dati toj nōvoj organizácii, da sze vrēdno delo znovics zacsnē léko?

Tak sze csütimo kak dabi letos-nya dácsē rēszan „ménša“ bíla od lajnszke . . . Pa je rēszan tak, ár letosz szamo duplisko plácsamo proti lajnszkomí! Na ja, finansni miníster je tüdi tak príporőcsao, naj sze letosz ménši dácsni predpiszi delajo! . . . Ja dinára vrēdnoszt je véksa posztála, pēnez je menye, te dácsa tüdi — véksa more bídti — ?

Kak pride kmetski sztan v nasoj kmétskoj dr'závi do szvoji pravíc? Glej príliko. Mlatilni masínov, krmopárnikov (Alfa koteo) i doszta drügi vérsztveni príprav sze v nasoj dr'závi níndri nedela. Dönok sze pa tá neobsztójčēsa indústrija bole zagovára, kak obsztójčēsi oszmedszétpét procentov kmetov, kí szo obednim pozváni dr'závo gori dr'zati z szvoji te'zko príszlűzenimi dácsofilérami. Kak je pa te mogócsi kmetski sztan rēszan do szvoji pravíc prídti, csi sze na nyega skodo tak v nébo kricsēcse krívice godíjo? Ali tüdi i tak more kmet szpoznati rekompēzácii tiszto pót, z-sterov sze honore-rajo volílni „áldovi“ poedini indústrij, za volílnó zmágo poedinim partájam. Ali vsze tó i vszeli na kmetski hrbet, bojdísi nato, na eto ali na ovo formo? Rēszan sze pozna, ka je tó kmétska dr'záva, ovak bi sze nē indústrija zagovárala, kmet pa gyűlo . . .

Kelko pa dobíjo podpore tisztí, kí szo od tocsé tak preci oskodüvani v Prekmurja nisterni vesznica? Mogócse sze pá tak zgodi kak lajnszko leto, nē popüszt prí dácsi, nē rēdno podporo, nego kak sze je zádnyics zgódílo tü i tam: pár kilogramov kukorce i véksa dácsa predpisz, naj sze lüdem ocsi zbrisejo, kak agrárnim interessentom z zemlőtálanyom. Tó pa szamo záto, ár: „Prekmurje je bogato i tú ne jējo kuruznega kruha“.

„Bot és korbács.“

Pod tem naslovom je priobčil naš list v 32. številki od 16. avgusta 1925 članek, v katerem se očita tukajšnjim Neprekmurcem dvoiličnost i nepoštenost ter se v dokaz temu navaja nek dogodek, ki bi se naj bil vršil pred nekaj meseci ob priliki zborovanja Jugoslovanske Matice v Murski Soboti.

Izjavljam, da je vse to, kar je bilo objavljeno v zgoraj označenem članku, neresnično. Priobčil sem ga le radi tega, ker sem bil napačno in zlobno informiran.

Obžalujem, da sem zapeljan po informatorju z izmišljenimi trditvami žalil v Prekmurju bivajoče Slovence — Neprekmurce, posebno pa obžalujem, ker se je ta članek razumel kot napad na gospoda ravnatelja tukajšnje gimnazije, kateremu ne morem ničesar očitati.

ŠTEFAN KUHAR.

„Bot és korbács“

Ezen cím alatt lapunk 1925. aug. 16-án megjelent 32. számában egy cikket közölt, melyben az itt élő nem Prekmurceket kétszínűséggel és tisztességtelenséggel vádolja s bizonyítékul egy esetet citál, mely pár hónappal ezelőtt egy a Jugoslovanska Matica gyűlésének alkalmával történt volna meg.

Kinyilatkoztatom, hogy mindaz, mi a fent jelzett cikkben íródott, nem felel meg a valóságnak. A cikket téves és hazug információ alapján közöltem.

Sajnálom, hogy félrevezetve informátorom légbőlkapott erősít-

getésére megsértettem Prekmurjében lakó sloven — nem Prekmurceket, különösen pedig sajnálom, hogy ez a cikk úgy értelmeztetett, mint támadás az

itteni gimnázium igazgatója ellen, kit semmivel nem vádolhatok.

KUHÁR ISTVÁN

Uj szer a rákbetegség gyógyítására.

A rák gyógyítására irányuló kísérletek száma ismét szaporodott egygyel. Az orvosprofesszorok ma már a világ minden részében fáradoznak, hogy a rák szérumát megtalálják, eddig azonban ezek a kísérletek nem vezettek eredményre.

Mint most Washingtonból jelentik, Douglas Quick dr. és May Cutler dr. kutatók a rövid időn belül összeülő amerikai rádió társaság kongresszusán új szert fognak bemutatni a rák gyógyítására. Ez a szer lepecsételt aranycsövekben radionüveget tartalmaz, melyet a rádium kisugárzásából nyer-

nek. A felfedezők azt állítják, hogy ha a csövet a ráktól megtámadott testrésze helyezik, a rák elmúlik. Az operáció teljesen felesleges lesz. A felfedezés azon alapszik, hogy az aranynak nagyobb a szűrőképessége, mint az üvegnek és ezáltal a sugarak hatása emelkedik.

A rákbetegség gyógyíthatóságáról szóló külföldi híreket mindig a szükséges óvatossággal kell fogadni és így ez esetben is be kell várni a nyilvánosság ellenőrzése mellett lefolyó első kísérletek eredményét.

POLITIKA.

A politikai élet Beogradban kezd élénkülni. A miniszterek majd mindannyiuk visszatért. Ugyan tervezve, hogy a parlamentet október 12-ére össze hívják s az új ülészek első teendője a rokkant törvény letárgyalása és azután a tizenkettődekről szóló törvényjavaslat kerül sorra. — A királyi pár is már 4-ére Beogradba érkezik dalmáciai körútjáról, ami a politikai kihaltságot szintén felfogja élénkíteni. — Pašić miniszterelnököt a közlekedésügyi miniszter Montecarloban meglátogatta, hol referált neki a politikai helyzetről. Ugyáltszik Pasicsal egyidőben térnek vissza Beogradba. — A radikálisok és Korosec között tárgyalások indultak meg, mely a klerikalisták kormányba való belépésére vonatkozik. Korosec azon fáradozik, hogy rábírja a radikális párt többségét annak az álláspontnak a magáéba való vételére, hogy miután Slovenia népe a kormányzásban nincsen képviselve, azt a klerikalistáknak a kormányzásba való bevonásával tegyék lehetővé, miután ez a párt reprezentálja Slaveniát. Az egész klerikális sajtó erősen emelelt dolgozik, s többek kö-

zött azt írja, hogy a közlekedésügyi miniszter Pašićhoz menetele ezzel az üggyel van összefüggésben, mert — írja a Slovenec — a kormánynak nem szabad megfélekeznie a szlovénekről. — Radič Genfből, mint a jugoszláv népszövetségi delegáció tagja, már hazaérkezett. — A genfi népszövetségi konferencia végetért s az egyes bizottságok adminisztratív költségeire 320 millió frankot irányoztak elő. — Csicserin orosz külügyi népbiztos kéthavi üdülő szabadságára olaszországba utazott. Utjában varsóban a lengyel külügyminiszterrel tárgyalt, fontos politikai ügyekben. Innen Berlinbe utazik, hol a német külügyminiszter titára adja Oroszország neheztelését arra az esetre, ha Németország aláírja a garancia paktumot s belép a népszövetségbe. — Magyarországon egy nagy kommunista bandára akadnak, mely agitátorképző iskolával és a világpropagandához szükséges minden kellékkel fel volt szerelve. Főmozgatója az intézménynek Rákosi Mátyás, volt népbiztos, kit Budapesten letartóztatták és vallatják. A volt népbiztos már sokat bevallott, azt is hogy

Moszkvából pénzelték és küldték, de többnyire külföldi működéséről tesz vallomást, magyarországi tevékenységéről nem akar elárulni semmit. — Kína követséget állított fel Moszkvában. — Angol munkáspártnak nagy gyűlése volt Londonban, melyen nagy többséggel vetették el azt a kérdést, mely kommunistáknak a pártba való befogadását célozta.

Glászi—Hirek.

— Mrtelnoszt. Benko Jožef Tesanovszki kmet je sept. 27-ga na vekivecsen pokoj dñani, na pokopališci v Tesanovci, v shtaroszi 64 leta. Benko je bio dobro poznani sérom Prekmurja, kak dober prijatel vszákoga bližnyega. Vszigdar je vszéli bio med družbov, i nyega navadne recsi: „Talpra magyar“, szo 'ze od nigdasnyega vrémena nanyega dalé szpoznati. Nè szamo nyega szorodszto, nego i tñdi velki broj prijatelov ga 'zalüvanyom szpomina. Lehki nyemi bojdi pocsinék!

— Požigi. V zädnyem vrémeni sze je vecs mészti požigavanye hi'z razsürilo, ki je vecs ali menye skode narédilo. Dogajalo sze je kaj taksega tñdi i v Sebeborci, gde szo premiončo zimo, vkrátkom edna za družim, gorele oszlíce, na szléd csiniteli szo pa nè mogli pridti. Zdaj, kak szmo dobro informérani, je Püconszka Sebeborškoga vértá, ki sze szumnè da bi on delao té požige. Vendar pa brez dokáza i bode v krátkom z-pücseni z-zápóra.

— „Tövaj“ v-grabi. Pred pár dnévi v Kupsinci je eden nepoznánec vu grabi z-ednov deklov po iméni K..... velko prijatelsztvo mőo, vcsaszi vcsér. Ino kak v vezdásnyem csaszi, kukorco lüpat időcsi lüdjé na pamet vzemejo, „tövaj“ tñdi nyé, zató vbojk ino je bēzati zacsno, nastero dekla tñdi v hi'zo bi'zi kricsécsa: „v grabi niksi tövaj ali lump, jeszte“. Nató deklé mati vőidőcsa lárma, ka niksi tövaj odi. Dekla tñdi z lampasom vő pride ino szőszidje z-revolfov, ka ga bōdo sztrélali, nastero dekla nazlük právi: „gde pa te je?“ Vidivsi da je tövaj nè taksi steri bi küre kradno, szőszidje sztráni odídejo. Kak sze gori nájdejo! . . .

Sugár Laci nótája

Irta: P. SZ. K.

(Folyt.)

Tudok én már tekintettes ur leányát is, ki cigányzenészhez ment férjhez: tegnap pedig épen azt olvastam az újságból, hogy egy angol grófkisasszony beleszeretett egy cigány-prímásba és elszökött vele.

— Igazán? — kiált fel kitünő örömmel Zsuzsika: de azután maga is megjédt, hogy örömet oly nyíltan fejezte ki és zavartan állott a kerítés mellett.

E zavarából édes anyja éles kiáltása ragadta ki; ki szokott piaci hangján, melyet a szomszédok igen jól ismertek — kiáltott reá a kert aljából:

Zsuzsika, te, Zsuzsika! Hol vagy? A csirkék mind kiszabadultak a ketrecből: a malacok éhen-szomjan visongálnak, senki se adott délre nekik enni; a fehérneműt a spárgáról mind leszórta a szél; az utcaajtó tárva nyitva mint a korcsmában: te pedig mint a nyiri dáma, mindig ott ülsz a kertben s a füledbotját sem mozdítod semmire!

A nagyasszony mindezt egy lélekzettel mondta végig, miközben csipőre tett kézzel állott ott a kert rácslajtájánál.

— Uram segits! — mondja Laci; — ettől még én is elszaladok s hönja alá kapva hegedűjét, igyekezett befelé a kertből.

— Megyek már édes anyám — kiáltja Zsuzsika még egy búcsutekinetett vetve a kerítés felé — hiszen csak nem ülhetek mindig az udvar közepén, — hogy a csirkéket, malacokat őrizzem.

— Csak hallgass te rossz leány mert mostanság a házban sem akarsz maradni; mindig csak a kertben ülnél mintha — a nagyasszony elgondolkodott, hogy kicsoda madarat mondjon — verébbé váltál volna — süte ki yégre — hogy ott csiripolj a garádon. Tán azt hiszed nem vettem észre, hogy mindig csak a Laci nótáját hallgatód; utoljára még kísül kisassony, hogy rá is kacsingatsz arra a mihasznára! Dej szen majd adok én neked! Azt mondom le ne merj többé menni a kertbe, mert hátul kötöm a sarkadat te rossz leány!

Zsuzsika szó nélkül hallgatta végig ezt a diszes prédikációt, és ez nem

hogy bántotta volna, hanem még jól esett neki, hogy Laciért szenvedet.

Ettől kezdve csakugyan nem eresztette le őt a nagyasszony a kertbe, csak ha maga is vele ment. Nem lehetett kívánni tőle, habár magáról is vehetett volna tanulságot — hogy olyan nagy lélekbuvár legyen, miszerint előre tudja, hogy Éva anyánk óta a tiltott gyümölcs mindig jobban tetszik a kislánynál: hanem egyebet gondolt; tudniillik azt, hogy Zsuzsikának csakugyan eljött már az ideje, a mikor férjhezmenetel után kellene nézni; és gyakran fennhangon gondolkozva sorolta el leánya előtt azok neveit, a kikből válogathat.

— Itt lakik a harmadik szomszédban Zsiros János, a tagbaszakadt jómódu mészároslegény, ki már a jövő krumplikapálásakor magagazdja lesz; ott van a kis utcában Véső István, asztalosmester, fiatal özvegy ember, ki már nem egyszer hozta elő neki Zsuzsika leányát; vagy ott van Csákány Ambrus, a pandurhadnagy, kinek ugyan nem sokja van, de hieszt, régi nemes családból avló s ő szentül tudja, hogy Zsuzsikának csak az ujját kell kinyújtani, hogy ily módon „ténaszszony“ legyen. Ha egyik sem kell ott van Tollas Máté, a tudós néptanító,

ki ugyan nem valami szép ember, de a miért kancsalit, azt a kis hibát bőven pótolja a tudománya: ha még épen gazdag ember kell: ott van Disznósi Jakab, a derék sertéskereskedő; örmény ember ugyan, de zsebében van a fél város!

Zsuzsika képzeletében mind végig futott ezeken diszes egyéniségeken, de úgy találta, hogy mindössze sem érnek fel Sugár Laci hegedűjének legkisebb hurjával: hát még azzal a kis ujjával a melylyel a „te vagy, te vagy, barna kis leány“-t olyan szépen ki tudja rakni — a lelke!

Bizony az összehasonlítás — akár a külsőt, akár a belsőt nézte, csak az ő Lacijának adta az elsőseget. És száz szónak is egy a vége: minél jobban erősködék édes anyja Laci ellen, Zsuzsika annál jobban beleszeretett; a kertbemenés tilalmából pedig az lett, hogy mikor édes anyja — régi szokása szerint — reggelenként busért maga ment: még be sem csatolt az utcaajtó, mikor Zsuzsika már lent volt a kertben s olyan édesdeden elbeszélgetett ott Sugár Lacival, hogy a deszkakerítés majd elolvadt közöttük.

(folyt. köv.)

— V Ljutomeru se vrši dne 13. oktobra 1925 veliki živinski in konjski sejem. Radi ugodnih železniških zvez se nudi vsem kupcem ugodna prilika, da obiščejo ta sejem. Ker se računa na veliko udeležbo inozemskih kupcev, se tudi kmetovalci vabijo, da posetijo s konji in govejo živino ta sejem. **Županstvo trga Ljutomer.**

— Državna borza dela v M. Soboti razglasa sledeče: V zadnjem času se je prišlo na sled zlorabam nakaznic za polovično vožnjo, ki jih borza dela izdaja brezposelnim delavcem, poslom, služkinjam i. t. d. Ker je tako postopanje kaznivo in podleže v smislu kazenskega zakona strogi kazni, se svari one, ki se poslužujejo nakaznic za polovično vožnjo, da istih ne zaboravljajo, ker se bo v bodoče proti vsaki zlorabi kazensko postopalo. Obenem se naznanja, da imajo delavci, ki gredo na delo v drugi kraj, pravico do polovične vožnje pet krat v letu, na podlagi legitimacije in vsakokratne nakaznice, ki jih izdaje podpisani urad. Kdor prosi za nakaznico za polov. vožnjo se mora izkazati z delavsko ali poselsko knjižico, s potrdilom županstva, da je res brezposeln, ali pa s potrdilom delodajalca, da ga sprejme v delo. Poleg tega mora vsak imeti sliko za legitimacijo. Kdor ne predloži navedenih stvari ne dobi nakaznice za polov. vožnjo. Državna borza dela v M. Soboti, 21. sept. 1925.

— Martjanci. Nasi ogengaszilci szo dugsi cajt vküper hodili po vecseráj, ali né szmo mogli zvedeti, ka májo za dela. Miszlili szmo ka tam scséjo gasziti, gde negorí i to ponocsi, gda je nájbole naturálno, vendar szmo pa né mogli zagotoviti toga. Zdá pa naednok vídimo plakáté, z-sterogá zvémó, sa szo sze v „BARICO“ zalúbili i bodo v nedelo, to je 4-ga popódnévi lüdem notri pokázali, kak bode tó slo. Zacsnoło sze bóde predávanye ob 5. vóri, predtisztim pa koncert bóde. Vsze tó sze bode pri nasém Vezéri godílo.

— Kódisa szmrt. Filo József dúgólét hlápec pri Dobrai, ki je tak te'zko hodo po szvóji nogáj, je v zádnyem vrémeni, gda je 'ze né mogao delati, kódívaó po vesznica. 25-ga szept. vgójdno rano szo ga mrtvoga najšli v grofovskom püngradi v Murski Soboti.

— Lefülették. Karba Adriance-i kereskedő már régebben tapasztalta, hogy egyszer ez, máskor az az áruja hiányzik, természetes a megfelelő pénzzel. Legutóbb is kiment a mezőre dolgozni, de őrnek elrejtette a házbán Fric nevű G. Petrovcei csendőrt. Rövid időn belül jön a jómadár, a 21. éves Kovács Károly ottani legény. A csendőr nem zavarta meg munkájában, de mikor jól felrakódva áruval és pénzzel tért vissza, — akkor fűlelte le. Átadták a M. Sobotai bírósnak. Ez tagja annak a bandának, mely tavaly azon a vidéken oly sok betörést követett el, s miért le voltak tartóztatva. S mégis vonakodnak egyházi adót fizetni, — pedig tellene.

— Betörés nappal. Bánfi Ivau puconci gazda mikor mezzei mukájáról szept. 23-án d. u. hazatért, lakását és szekrényét feltörve találta, melyből elvitték 3500 dinárnyi és 30 dollár készpénzét. Csendőrségi nyomozás folytán a gyanu Varga Károly puconci 25 éves legényre esett. s a nyomozás adatai és tanuvalomások alapján le is tartóztaták és átadták a M. Sobotai bíróságnak. A vizsgálat egyébként más ügyre vonatkozólag is kiterjedt.

POZOR!

Priblížavajóse zíme najlepša prilika je za vszákoga, da szi mosko i decé obléko po znízanój ceni pri

A. HIRSCHL firmi
v MURSKI SOBOTI

narócsi. Poszežno opozárjam tiszte kúpcé, ki finí zimszki kapút ali bricsesz hlacse núcajo, naj sze oszvedocsijo v mojoj té vrszte bogatoj zálogi. Brez kúpne obvéznoszi!!

FIGYELEM!

A közelgő télre mindenkinek legszebb alkalma nyílik, hogy férfi- és gyermek ruháit leszállított áron

A. HIRSCHL cégnél
MURSKA SOBOTÁBAN

szerezze be. Különös figyelem azon vevőknek, kik finom télikabátot vagy csizmanadrágot (bricsesz) kívánnak, meggyőződhetnek, ha megtekintik a gazdag raktárt, — vételkényszer nélkül.

Mit kívánnak a spiritiszták?

A párizsi spiritiszta kongresszus több határozati javaslatot fogadott el, amelyekben többek között a következőket kívánják: 1. Hogy minden iskolában kötelezően tanítsák az asztrál-tudományt és 2. hogy a büntetőtörvénykönyvet minden országban változtassák meg azokra a befolyásokra való tekintettel, amiket a szellemek világa a merénylőkre öntudatlanul is gyakorolhat. A kongresszus ugyanis nagyon valószínűnek tartja, hogy Landru — aki tízennégy feleségét megölte — nem más, mint tisztára Kékszakkál karnációja.

— Gyujtogatás vádja alatt letartóztatott Baller István Sebeborcei géptulajdonost, ki avval van gyanúsítva, hogy Sebeborcén történt többszöri tüzesetnek ő volt az okozója. A napokban bizonyíték hiányában szabadon engedik.

— Halálozás. A közismert „Talpra magyar“, Benkó József tesanoci jómódú gazda hült tetemét szept. 27-én helveztek örök nyugalomra, a tesanóci sarkertben, óriási részvét mellett. A vigkedélyű és barátságos gazdatársunkat kiterjedt rokonságán kívül számos barátja és ismerőse is gyászolja, mert ezt élte 64 éves szereplésével megszolgált. Béke hamvaira!

SPORT.
NOGOMET.

S. K. Mura : S. K. Svoboda Mari-bor 3:2 (2:0) Koti 5:4.

Prvenstveno tekmo z S. K. Svobodo, ki se je vršila v nedeljo dne 27. 9. 1925 je moštvo S. K. Mure odločilo v svojo korist.

Mura prevzame vodstvo takoj ob pričetku in že v 3. minuti doseže po lepi kombinaciji vodilni gol, ki je bil efektno streljen po levem krilu (Simon). S. K. Svoboda napne vse moči, da bi izenačila. Toda vsi napadi končajo ob obrambi domačega moštva. V 12. minuti vsled »faula« diktirano 11 metrovko spremeni srednji napadalec (Keresztury) v sigurni gol. Rezultat 2:0, ki ostane do konca prvega polčasa, kljub močnim napadom Mure, ki pa končajo vsled nepomiljive smole srednjega napadalca, ki zastrelja sigurne gole čez prečko — v outu.

V drugem polčasu spremeni S.

K. Svoboda postavlo moštva. Vse svoje najboljšje moči postavi v napad. Ta poteza se ji tudi obnese. Predvede močan napad in domače moštvo je kot bi prvič igralo, mogoče vsled prevelike zavesti, da bo zmagalo. Vsled napake obrambe doseže S. K. Svoboda v 7 minuti goal.

Igra, ki je bila do tega časa lepa in smiselna, se spremeni na to v divji boj za točke. Obe moštvi napenjata vse moči. S. K. Svoboda da izenači, S. K. Mura da vzdrži dosežen rezultat. Igra v valovi iz polja v polje. Vsled močnega napada Mure, — ki ima v drugem polčasu zopet izvanredno smolo pri streljanju na gol —, zagreši v 25 minuti obramba i golman S. K. Svobode — ki zapusti gol — lasten gol. Igra postane po tem голу precej surova in je sodnik primoran izključiti po enega igralca Mure in Svobode. V 40 minuti proti S. K. Muri diktirano 11 metrovko spremeni S. K. Svoboda v gol. Kmalu na to proti S. K. Svobodi diktirano 11 metrovko, ki pa je bila precej problematična, konča v rokah golmana. Po kratkzm valovanju igre iz polja v polje zaključí sodnik igro.

Izmed domačega moštva moramo posebno pohvaliti igralce Györy, Breznik, Gregorič in Keresztury, ki je sicer imel veliko smolo pri streljih na gol, a je v splošnem kot vodja napada predvedel lepo igro. Tudi goalman Čenar je bil dober, a ni imel preveč posla. Sploh se je celo moštvo posebno v prvem polčasu odlikovalo po lepi smiselni igri in kombinaciji ter bi zaslužilo popolnoma drugi rezultat kot pa doseženi.

Pri gostih je bila dobra obramba in krilska vrsta, posebno srednji krilec dočim je bil napad slabši od napada S. K. Mure.

Sodnik g. Hočevanar dober.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethlen jó férjem illetve apánk és nagyapánk elhunytá alkalmával mély fájdalomainkat bármily formában is enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Tešanovci, 1925. szept. 27.

Özv. BENKO JÓZSEFNÉ és családja.

KINO

v Murski Soboti.

ZA MLADINO DOVOLJENO !!!

V SOBOTO 3. oktobra ob 8. zvečer, V NEDELJO 4. okt. popold. ob 3., in zvečer ob 8 uri

FINANCIJE
Velikoga Vojvode

Pustolovna pripovijest u 6 čin.

U glavnim ulogama:
MADDY CHRISTIANS,
HARRY LIETKE I AL-
FRED ABEL.

DIE FINANZEN
DES GROSSFRÜSTEN

VSTOPNINA: Gornje lože 10 Din.,
spodnje lože 8 D., in II. prost 3 D.
Lastnik kina GUSTAV DITTRICH.

Tržtvo. Kereskedelem.
Blágo — Áru.

NOVISAD: okt. 2.

100 kg. Psenica—Buza Din.	275—
» » 'Zito—Rozs »	205—
» » Ovesz—Zab »	180—
» » Kukorica »	190—
» » Proszó—Köles »	280—
» » Hajdina »	—
» » Szenő—Széna »	50—75
» » Graj—Bab csres. »	275—
» » zmésan—vegyes bab »	200—
» » Krumpli »	55—
» » Len. sz.—Lenmag »	450—
» » Det. sz.—Lóherm. »	1500

BENKO: okt. 2.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikóv.) Bika	8—	8-50	9- 9-50
Telice) Üsző	7—	8—	9—
Krave) Tehén	4—	6—	8—
Teoci) Borju	—	—	11-50
Szvinýé—Sertés	16—	17—	—
Mászt l-a—Zsirl-a.	28—	35—	—
Zmócsaj—Vaj	—	—	30—
Spé—Szalona	—	—	25—
Belice—Tojás 1 drb.	—	—	1.50

Pénezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	55.06
100 Kor. Budapest	= »	0.079
1 Schil. Becs	= »	7.94 1/2
1 Kor. Praga	= »	1.68
1 lira	= »	2.29
Zürichben 100 Din	=	9.19 sfrk

BADAVA

šaljemo na cij. zahtjev naš bogato ilustrovani katalog. Sve vrsti robe. — Mi vodimo sve što Vam je potrebno. Najveća trgovačka i otpremna kuća
KASTNERIOEHLER
ZAGREB.

Solszke knige i vszefelé solszke potrebcsine sze dobíjo na velko i málo pri:

I. HAHN trgovina s papírom v M. SOBOTI.

Z-hája vszako nedelo Napreplacilo za fr-
tao leta v domovini: 15 Din. zvun SHS.,
18 Din. v Ameriko 20 Din. Cena anonc
za □ cm: med textom i izjave i poszlano
1:50 Din reklame 1— mali oglaszi 0:70 Din.
i davdk. Pri vecskrat popuszt.

Rökopiszi, kls ze ne szhránijo i ne vrnéjo sze
poslajó:
Reditelszivo i oprávnstvo Morszka Krajina
M Á R K I S E V C I br. 20.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide
küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
20. posta MURSKA SOBOTA.
—: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési ár
negyedévre belföldön 15 Dinár, külföld
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm
két: szövegközti és nyitlér 1:50, rend
1—, apróhirdetés 0:70 Din és az illel
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS. Néhány szó a korpáról.

A lóhere műtrágyázása.

A lóhere műtrágyázása nagy hasznot hajtó őszi munka. A lóhere ugyanis nitrogén gyűjtő növény, a mely minél bujább fejlődésű, annál több nitrogént képes a levegőből lekötni és azt a gyökerein levő gumószerű képződményekbe raktározni. A szuperfoszfátoszással erőteljesebb fejlődésnek indítjuk a lóherét és így előmozdítjuk annak nitrogén beraktározását. A lóhere azonban a szuperfoszfát foszforsavának aránylag csak kis részét használja fel saját táplálkozására, a többi citrátban oldható foszforsavas vegyületekké alakul át, a melyből a herére következő buza még igen szépen táplálkozhatik. A lóhere műtrágyázás kettős haszna tehát hogy 1.) tetemesen gyarapítja lóhere termését, a melynek többlete már egymagában is bőségesen megtéríti a szuperfoszfátoszás költségeit; 2. a talaj nitrogén és foszforsav készletének gyarapításával kitünő erőben levő földet hagy a buza alá, a melyben ez, a kellő megművelés feltételezésével igen jó termést adhat. Vagyis egészben véve a szuperfoszfátoszott lóhere két évi időtartamára közepes istállótrágyázást pótol.

Most már csak az a kérdés, hogy mikor szórjuk és mennyi szuperfoszfátot a lóhere alá. Ha a lóherét mint újabban sokan javasolják tisztán védőnövény nélkül vetik, úgy 150/200 kg. szuperfoszfátot az őszi szántásra vagy pedig kora tavaszkor a vetés előtt kell kiszórni és tárcsázással, extirpátorozással, vagy esetleg csak mély fogasolással a talajba jól belekeverni. Ez esetben persze a lóhere után a második évben vetett buza a szuperfoszfátoszásnak már kevés hasznát veszi, de annál inkább a lóhere, a melynek gyökérzete is erőteljesebben fejlődik, tehát több nitrogént gyűjt. Ha azonban a nálunk rendes szokásként védőnövény közé vetik, úgy nem ajánlatos a vetés előtt műtrágyázni, mert a műtrágyázással meghajtott védőnövény a lóhere gyenge kelését nagyon beárnyékolja és fejlődésében megakadályozza. Ez esetben tehát a védőnövény betakarítása után őszkor kell a már kikelt herésre 200 kg. szuperfoszfátot kiszórni és azt a szerint hogy a lóhere mennyire van megerősödve, többé kevésbé mélyen befogasolni.

A lóhere műtrágyázás után átlagosan 7—8 q széna terméstöbbletet ad, tehát a 100 D. szuperfoszfátoszási költséget kétszeresen megtéríti. A lóhere után vetett buzából pedig legalább is 100 kg., vagyis annyi terméstöbbletet remélhető, a mennyit a buza alá közvetlenül adott szuperfoszfát szokott eredményezni, mert a lóhere nitrogénal is trágyázza buza alá a földet.

A korpaneműek különösen a teljes tehének táplálásánál, valamint a kérődzők hizlalásánál nyernek kiterjedt alkalmazást; kisebb mennyiségben a dolgozó marhák táplálására is lehet használni. Ellenben úgy látszik, hogy a sertések a korpaneműket nem használják ily jól ki, legalább a sertés-hizlalásnál nem mutatnak valami különös tápláló hatást. De mégis még a marhánál is ajánlatos a korpát nem mint egyedüli takarmányt adni, hanem fehérjedusabb takarmányanyagokkal, mint olajpogácsa és moslék váltakozva.

A korpaneműket úgy a szárazon, adrozott gyökérnövényekkel vagy ezek nyári maradékával keverve, mint moslékkel, vagy vízzel keverve mint italt adják az állatoknak. Más elkészítési módja nemcsak hogy felesleges, hanem a korpa emészthetőségét csökkentik.

Szokták-e a korpát hamisítani? Igen, a legkülönbözőbb módon hamisítják. A rozskorpát nagyobb értéke miatt gyakran buzakorpával keverik, ha ez által tulajdonságaiból nem vesz is semmit, mégis a hamisítás árcsökkenést okoz. A molnárak sokszor a gabonatisztításánál elválasztott fűmagokat adják el takarmányul, azokat megdarálva. Ha azokat tökéletesen felaprózzák és nincs köztük mérges mag, a tápláló érték csak lényegtelenül befolyásoltatik; de ezen burjanmagvak sokszor nagyobb mennyiségű konkolyt, sőt üszögös konkolyt tartalmaznak, melyek a korpához keverve, mérges tulajdonságuk miatt, igen veszélyes betegségeket okozhatnak. Jelentékenyen vesz a korpa tápláló értékéből, ha csalárdul más alkatrészek, pl. köles, vagy hajdinahéja van hozzákeverve; míg a homok és fűreszpor hozzákeverése az állatok egészségi állapotát egyenesen veszélyezteti, ugyancsak a malomsöpredék is. Az utóbbit cselekvők ellen haladéktalanul feljelentést kell tenni.

Mivel ily hamisítások nagyon sok árubeli takarmányanyagánál fordulnak elő, nagyon ajánlatos csak oly takarmányt vásárolni, mely tiszta, romlatlan és az eladó garantálja a tápláló anyag határozott mennyiségű tartalmát, mit elemzéssel lehet ellenőrizni.

Egyszerű időjósító. A gazdaságban nem egyszer szeretné tudni a gazda legalább megközelítőleg is a holnapi időjárást. Erre a célra szolgál a különféle időmérők, de mindezek oly drágák, hogy mindenki nem áldozhat érte pénzt, ha mégolyan jó is. Pedig nem is kerül többé, mint egy-két dinárba és egy kis ügyességbe s az időjóst, mely holnapi napra az időjárást megmondja, magunk állíthatjuk össze a következőmod. Vegyünk két darab pálcikát, az egyiket ellátva talppal állítsuk fel, a másikat közepén

keresztül furjuk és szeggel lazán keresztben a másikhoz erősítjük, hogy mérleg formájában könnyen mozogjon, ide—oda billenjen, de soha egyik oldalra jobban, mint a másikra. Kössünk magasságához mérten most a keresztben álló pálcika mindkét végére vékony spárgát. Mikor ez megvan, vegyünk a boltban finom likacsu szivacsot (spongyát), olyat és akkorát, mint az iskolásgyermekek táblájához szokás, moszuk jól meg és szárítsuk meg jól; ezután száraz helyen kössük rá az egyik spárga végére. Most a másik spárgára kössünk akkor—a súlyt, hogy a pálcika oly egyenletesen mozogjon mint a pontos mérleg s már használatba is vehetjük. De még mielőtt ez megvolna, a függélyes pálcikára, a kereszt pálcika alatt egy táblácskát szegezzünk, a keresztpálcikára pedig egy mutatót csináljunk. Ha nedves a levegő, akkor a szivacs süllyed, mert magába szívta a nedvességet, s akkor másnap esőre számíthatunk, ha pedig a másik súly esik, akkor szép idő lesz. Így ha megfigyeljük meynyire esett a szivacs tegnap, mikor máma esett az eső, akkor ezt a mutató által a táblán mutatott pontot jelöljük meg „eső”-vel, s ugyanígy a „vihart”, „szép idő” és „szárazság”. Így minden háznál lehet olcsó időjós. Minél finomabban van szerkesztve, annál pontosabb a jóslás.

KÖZGAZDASÁG.

Egy dán állatorvos felfalta a száj- és körömfájás szérumát. Westring dán állatorvos hosszú idő óta kísérletezett egy új szerrel és most közhírré teszi, hogy sikerült megtalálni a száj- és körömfájás biztos gyógyításának módját. Egy szérumot talált föl, amelyet dr. Walbum módszere alapján fémsókból állított elő.

Jegyzésre bocsájtják a jugoszláv dollár-kölcsönt. A Bleer csoport legközelebb bocsájtja jegyzésre Jugoszlávia hat hónapos, három millió dolláros kincstári kölcsönét. A kölcsön hatszázalékos és a kibocsátási árfolyama száz százalék.

Nagy károkat okoz az esőzés a Tisza-vidék termésében. A napok óta tartó esőzés miatt a Tisza mentén abba kellett hagyni a kukoricaszedést. A kukoricának eddig 30%-a ment tönkre. A szőlőkben is nagy a kár.

Be kell szolgáltatni a volt monarchia adósságkötvényeinek szelvényeit. A bevont háborúelőtti osztrák-magyar adósságkötvények áttekintése alkalmával az államadósságok igazgatósága megállapította, hogy igen sok, bemutatásra szóló kötvénynek hiányzik a szelvénye és kamative. Ezért az államadósságok igazgatósága elrendelte, hogy mindazok a kötvénytulajdonosok, akik kötvényeiket szelvény és kamativ nélkül szolgáltatták be, a visszatartott szelvény- és kamativeket két hónapon belül szolgáltatásuk be,

egyben jelöljék meg a nekik kiadó reverzális évét, számát és a hatóságot, amely a reverzálist átadta. Aki a reverzálist megállapított határidőig nem szolgáltatja a szelvény- és kamativeket, az annak idején szelvénykamativ nélkül fogja megkapni az kötvényt, amely így semmi hasznát nem fog hajtani a tulajdonosnak,

Hallo goszpé i goszpôdje!

Csi kâ lëpoga i modernoga, do roga i po fâl cëni viditi scëte, poglednite te nânovëse Becs-ke Pariz-ke szprotolëtne i lëtne dams krscsâke, steri szo zdâ prisli

trgovino
A. Király M. Sobota

Dobijo sze tûdi po nânizjoi cëni: ti najmodernësi fôrtoki za goszpé i deco z druka i z-glotta, nogavice za goszpé, moske i deco, perilo za goszpé i goszpôde i vsze vrszte drobno i krâtko blâgo. Szlam-nati krscsâki za goszpé od 100— dinarov naprë

A. Király

trg. z krscsaki, perilom i krâtkim blâg
M. Sobota (Bergerova hi'za)

Vsâki prâznik, nedelo, četvtek in soboto koncert. Svi ciganska godba BARANYA.

Minden ünnep- és vasárnap ugyszintén szombaton és csütörtökön koncert. Jâtszik BARANYA

VELIKA Meolic NAGY KAVARNA KAVÉHA

LUDTTOLL különböző minőségben a legolcsó árban csakis

SCHÖNTAG ADOLFNÁL kapható Sobota (Fliszár-féle vendéglő udvarán)

Klinge za szecska

i repâre vszefelë, kaktûdi maszke popravila dela po nâjfalëcëni i nâjhitreje HORVÁT JÁNOS mehanik v M. Sobota Slovenska vilica.